

Necròpolis de Santa Maria de Cervelló

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat

Lloc/Adreça: Les tombes estan emplaçades al voltant de la capella de Santa Maria de Cervelló, en una zona de vegetació baixa amb blocs de pedra, tipus sorrenca. Una agrupació de quatre tombes es troba a la cara sud-est de l'església, dues més sota l'antiga rectoria. La resta es troben baixant per un camí sinuós a la cara oest de Santa Maria.

Emplaçament Dalt d'un serrat, sobre l'esvoranc d'una pedrera

Coordenades:

Latitud: 41.387088232648

Longitud: 1.9608433167468

UTM Est (X): 413118

UTM Nord (Y): 4582250

Classificació

Número de fitxa 08068 - 1

Àmbit: Patrimoni immoble

Tipologia Jaciment arqueològic

Estil / època: Medieval

Segle XI-XIX

Estat de conservació Bo

Protecció Legal

Tipus de protecció: BPU

Observacions protecció: Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017
PEPAAC – ph-73

Data aprovació: dt., 02/05/2017 - 12:00

Número inventari CCAA 13744

Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Cultural
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Fitxes associades:[Església de Santa Maria de Cervelló](#)[Castell de Cervelló](#)[Jaciment arqueològic sota del castell de Cervelló](#)[Jaciment arqueològic del castell de Cervelló](#)**Autoria de la fitxa** Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum**Data de registre de la fitxa:** ds., 02/12/2023 - 19:36

Descripció

Al voltant i a les immediacions de l'església de Santa Maria de Cervelló, hi ha diverses tombes antropomorfes excavades a la roca sorrenca natural. Es distribueixen en una agrupació de quatre tombes a la cara sud-est de l'església, i dues més sota l'antiga rectoria. La resta es troben baixant per un camí sinuós a la cara oest de Santa Maria. També hi ha tombes antropomorfes conservades en dues coves.

Una tomba antropomorfa és una tomba que té la forma o les característiques d'una figura humana. En altres paraules, aquest tipus de tomba està dissenyada per assemblar-se a la forma del cos humà. En el nostre cas, les tombes antropomorfes mostren una representació estilitzada o esquematitzada del cos humà, incloent una àrea per a la capçalera, una de més àmplia per al tronc i es va fent més estreta a les extremitats inferiors.

A Santa Maria de Cervelló totes corresponen a adults però n'hi ha d'infants a altres necròpolis ben conegudes a Catalunya.

Observacions:

No estan excavades massa profundament a la roca, el que indicaria, probablement, que o s'ha rebaixat la superfície de pas o que hi havia una coberta de terra, obra o d'algun altre material.

Història

La història de l'església romànica de Santa Maria de Cervelló es remunta a inicis del segle X, concretament l'any 904, on els documents d'aquesta època fan referència a un primitiu edifici conegut com Santa Creu o Sant Esteve. Aquests testimonis històrics suggereixen que les tombes antropomorfes, actualment visibles en diverses àrees ben diferenciades, es situaven al voltant de l'antiga església. Malgrat que moltes d'aquestes tombes es creu que eren a prop de l'edifici original, només se'n conserven quatre al costat de la paret sud de l'església actual i dues sota la paret del que va ser rectoria en èpoques més modernes. A més, algunes tombes antropomorfes es troben en coves que, segons estudis realitzats per Jordi Bolòs et al. el 1980, podrien haver servit com a eremitoris durant l'alta edat mitjana abans de convertir-se en necròpolis.

En el transcurs de l'any 2011, es va dur a terme una intervenció arqueològica relacionada amb el projecte Bàsic i executiu de les obres complementàries d'adequació del mirador de l'església de Santa Maria de Cervelló. Aquesta intervenció va incloure el control de dues rases de drenatge d'aigua a la cara interna del mur de les terrasses. La primera d'aquestes rases va estar situada davant de la façana principal, revelant que

aquesta terrassa podria haver estat utilitzada com a cementiri, com a mínim, des de la segona meitat del segle XVII fins al segle XIX. Els enterraments descoberts en aquesta àrea es caracteritzaven per fosses simples i taüt de fusta.

La segona rasa de drenatge, localitzada a la terrassa est, va proporcionar informació sobre la divisió d'aquest espai en dos àmbits mitjançant un mur perpendicular al mur de tancament est. El cantó sud d'aquesta terrassa es va utilitzar fins al segle XVIII, segons indicacions dels materials trobats, i durant el segle XIX, aquest espai es va tancar, ampliant el cementiri cap al nord. Una troballa destacada durant la neteja del sector est va ser la descoberta d'una tomba infantil antropomorfa.

Cal destacar que, tot i aquesta intervenció arqueològica, cap de les tombes esmentades va ser excavada, la qual cosa subratlla la necessitat de futures investigacions per aprofundir en la comprensió de la història i l'evolució d'aquesta important església romànica.

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

ARTIGUES, P. Ll (2011): Memòria de la intervenció arqueològica efectuada al mirador de Santa Maria de Cervelló (Cervelló, Baix Llobregat). Núm. mem. 11060. Memòries i informes.

BOLÒS, J.; PADILLA, I.; PAGÈS, M. (1980) "La necròpolis de tombes antropomorfes de Santa Maria de Cervelló", Quaderns d'Estudis Medievals, Barcelona, núm. 2 pp. 67-80.

CAMPOS MASIP, Jaume; FOLCH MOLDES, Raimon; MONTSERRAT MAJÓ, Ignasi (2019). Cervelló Subterrani. Coves, avencs i mines de Cervelló. Ajuntament de Cervelló.

PAGÈS, M. (1992) "Santa Maria de Cervelló", Catalunya Romànica

VIVES, E. (1981) "Santa Maria de Cervelló", Quaderns d'estudis medievals.

Enllaços d'interès:

[Cercador de l'Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya](#)

